

Szerkesztőség:
Templomudvar 2. sz.
Kiadóhivatal:
Sándor régens-u.
Sürgőnycim: „Délbácska”
Telefonszám: 137.

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy hóra - 10 dinár
Negyedévre 30 dinár
Félévre - 60 dinár
Egyes szám ára:
50 PARA.

Novisad-Ujvidék, 1922. jan. 17. | POLITIKAI NAPILAP | III. évf. 13. szám. | KEDD

A háztulajdonosok

szervezkednek. Az a tipikus vidéki polgárság, amely nem tűnik fel sehol, melynek élete a reggeli újságolvasás és az esteli szórakozás között folyik egyhanguan, szervezkedik. Összeállnak, követelnek, memorandumoznak: fel akarják emeltetni a lakbéréket.

A modern szociológia felállította az elvet, hogy a szegény ember, a proletár két legelemibb életfeltételét: a kenyeret és a tetőt a feje felett meg kell védeni. Ez teljesen helyes is, ezt a célt szolgálta a háborus idők számos korlátozó intézkedése, maximálás, rekvirálás stb. Annyit el is ért ez a rendelet, hogy a háboru alatt a bevonultak feleségei és gyermekei legalább egyet szerezhettek be olcsón: kenyeret, amelyet elfogyaszthattak hajlékukban, melyből nem zavarhatta ki őket senki.

A háboru után a viszonyok még rosszabbra fordultak. A drágaság nőttön-nőtt s még ma sem tudjuk, elérte-e tetőfokát. E felfelémozgást illetékes helyeken is feltarthatatlannak látták ugyanis a régi háborus időkbeli korlátozó intézkedéseket hatályon kívül helyezték: az élelmi és közszükségleti cikkek maximálását és rekvirálását. Egyedül egy téren maradt meg a háborus intézkedések: a lakásügyekben. Hét év óta állnak fenn ezek a korlátozások a lakbérviszonyok rendezésében. Történtek ugyan intézkedések a háztulajdonosok anyagi helyzetének javítására, mindez azonban oly kis mértékben történt, hogy a városi lakosság egy jelentős részén, a háztulajdonosokon keveset segített.

A legujabb erre vonatkozó törvény a régibb intézkedésekkel egyhangulag elfogadja azt az elvet, hogy a lakót lakásából kitenni nem lehet. Ez teljesen helyes is, mert a felmondási jognak a megadása beláthatatlan következményekkel járna és tekintve a mai általános lakásinséget, az anyagilag gyengébben szituált lakásbérlettel teljesíthetetlen követelések elé volnának állíthatók. Azonban nézzük az érem másik oldalát.

Ma az a helyzet, hogy a háboru előtti lakó akkori lakbérének csak négy-szeresét fizeti. Ez kétségtelenül aránytalan összeg a többi közszükségleti cikkek áremelkedéséhez képest, amely a háboru előtti árak 50—100-szorosa közt váltakozik. Az az ellenvetés, hogy a háztulajdonosnak ez nem jelent nagy veszteséget, semmiesetre sem helytálló. Különben ily kisebb városokban mint Ujvidék, a háztulajdonosok legnagyobb része kis emberekből rekrutálódik. A kisiparos, kiskereskedő, aki a háboru előtti viszonyokban visszavonult a munkától, összetakarított garasaiból vett egy

házat magának, mely az akkori lakbérviszonyok mellett, biztosított neki hajlékot, a lakbérből pedig tisztességes megélhetést. Ez a kis ember most egyszerre látja, hogy háza, melynek értéke felszökött a háboru előtti ötvenszeresére, ma nemcsak nem jövedelmez neki semmit, hanem a ház jókarbantartására sem elegendő. Szervezkedik hát, mert existenciáját látja veszélyeztetve.

A háztulajdonosok azon követelése,

se, hogy a felmondási jog visszaadassék, most egy eddig sohasem tapasztalt lakásinség idején, semmi körülmények közt nem pártolható. Mert a felmondási jog katasztrófális következményekkel járna mindenkire, aki a házbér felfelé licitálásában nem győzné pénzzel és ezrével, talán tizezzrével szorulóknak ki lakásaikból azok, akik a tömöttebb pénztárcával a lakásért való viaskodásban nem tudnák megállni a versenyt.

Megalakult a Poincaré kormány

Páris, jan. 16. (Eredeti távirat.) Az új kormány megalakult. Összeállítása a következő:

Miniszterelnök és külügy: Poincaré
igazságügy: Barthou
belügy: Manoury
pénzügy: De la Steyrie
hadügy: Maginot
közoktatásügy: Bérard
gyarmatügy: Sirant
munkaügy: Peyronnet
közegészségügy: Strauss
tengerészetügy: Raiberti
földmivelségügy: Cheron
felszabadult területek: Reybel
kereskedelmügy: Déory

Az új kormány vasárnap tartotta első ülését.

Páris, jan. 16. (Eredeti távirat.) Lloyd George és Poincaré vasárnap este folytatták tanácskozásukat. A megbeszélés után Lloyd George kijelentette, hogy az új francia kormányt kötik a lemondott kormány részéről vállalt vég-

érvényes kötelezettségek. A genuai konferencia összeülése tehát nem lehet kétséges. Az új kormány kétségtelenül egyhangulag hozzá fog járulni az angol-francia egyezményhez. Lloyd George vasárnap éjjel elutazott. Rathenau szombaton hagyta el a német delegátusokkal Párist.

Róma, jan. 16. (Eredeti távirat.) Politikai körökben a francia-angol szövetség tervét meghiusultnak tekintik.

Páris, jan. 16. (Eredeti távirat.) Az új kormány vasárnap délután tisztelt Millerand köztársasági elnökkel. A kormányban a képviselőháznak és a szenátusnak valamennyi pártja képviselve van, kivéve a jobboldali szocialistákat. Egy miniszteri tárcát, négy államtitkári és három főmegbízotti állást takarékoságból töröltek.

Berlin, jan. 16. (Eredeti távirat.) Poincaré a hadügyi tárcát Foch marsallnak ajánlotta fel.

Nincsics külügyminiszter nyilatkozata

Budapest, jan. 16. (Eredeti távirat.) A „Pesti Napló” egy interjú közöl, melyet beográdi munkatársa folytatott Nincsics külügyminiszterrel. Nincsics kijelentette, hogy a kisantant mint politikai tényező nagyhatalommá fejlődött. Nem hajlandó magát más államok gyámkodásának alávetni és sorsának intézését átvette maga. Határozottan megállapítható — mondotta — hogy a kisantant államai vétőt emelnek a nagyhatalmak részéről történt minden beavatkozás ellen. A kisantant külpolitikai alapja a békeszerződések keresztülvitele. Óvakodni fogunk és védekezni — ugy-

mond — ha szomszédaink kedvet mutatnak majd a félrekalandozásra. A magyarországi királypuccs teherpróba volt részünkre, melynek során meggyőződhetünk arról, hogy a mi kemény szövetségünk elbirja Közép-Európa békéjének védelmét. Rámutatott, hogy Jugoszlávia és Ausztria között egy megállapodásnak semmi akadálya nincsen és végül kijelentette, hogy Jugoszlávia közeledni szándékozik mindazon Balkán államokhoz, amelyek még nincsenek a kisantantban. Bizik abban, hogy Jugoszlávia és Olaszország közti surlódások feltétlenül eltűnnek.

Német siker Cannesban.

Berlin, jan. 16. (Eredeti távirat.) A német márka javulását a világpiacon a cannesi konferenciának tulajdonítják. Politikai körök véleménye szerint a cannesi konferencia határozatait a német politika első reális sikerének tekintik.

A beográdi kommunista pör.

Beograd, jan. 16. (Eredeti távirat.) Ma folytatták itten a Kaclerovics, Markovics és Pupics kommunista képviselők elleni büntetőtárgyalást. Ma kezdték a védőügyvédek beszédeiket. Itélet valószínűleg csak holnapután lesz.

Az ujvidéki póstatisztviselők lakásnyomora

A hivatalokban, asztalok tetején alszanak a tisztviselők. Nyomorlakások Péterváradon

Ujvidék, jan. 16. (A Délbácska munkatársától.) A Bem utcában kilakoltatott pincérfől, a megfizethetetlen áru butorozott szobákon keresztül a legelőlétebb és legzugaabb nyomorlakásig végtelen variációkban jelentkezik nap-nap után az ujvidéki lakásnyomoruság. A kérdés mindennapos aktuálitása és az egymásra halmozódó esetek természetesen nem segíthetik elő az anomáliák megszüntetésének lehetőségét, az ok, amely ezt pillanatnyilag kizárja, sokkal mélyebben fekszik. A városnak a változott körülmények szülte gyors fejlődése, az ide telepített sok közhivatal, s az a szerep, amely a városnak, mint a Vajdaság legközlebbi kereskedelmi, ipari és kulturközpontjának jut, az tekinthető oknak, a lakásnyomorra, mint okozattal szemben. Lehet, hogy mindezek a kezdet elkerülhetetlen nehézségei, anélkül azonban bizonyos, hogy mindezek a körülmények ma már tűrhetetlenné fokozzák a városban a lakásnyomoruságot. A veliki-beckereki postaigazgatóság ide telepítésének hosszú huzavonájában nem utolsó okként szerepelt az a megoldhatatlannak látszó kérdés is, hogy a postahivatal tisztviselőinek hogyan szerezzék lakást? A kérdést semmiesetre sem sikerült megoldani, mert a tisztviselők nagy részének még ma sem sikerült lakáshoz jutnia.

A postaigazgatóság tisztviselőinek nagy része éppen emiatt még ma is a legnyomoruságosabb körülmények között él Ujvidéken.

Vannak olyanok is, akik a postahivatal épületében, irodai asztalok tetején alszanak,

miután ennél megfélelőbb „lakáshoz” eddig nem sikerült jutniok. Ez az állapot a frontok és lövészárkok kényelmi berendezkedéséhez hasonlatos, de lehetetlen, hogy Ujvidéken, a Vajdaság központjában sokáig tartsák ezeket az állapotokat.

A nőilen tisztviselők egyrésze Péterváradon „lakik”. A butorozatlan menedékhelyeken néhány szalmassákon, pokrócok alatt álmognak (ha tudnak) a tisztviselők arról, hogy a városban vannak kényelmesebb, 8-10 szobás lakások is. Négyen-hatan laknak egy ilyen szobában,

amely Gorkij „Éjeli menedékhelyére” emlékezteti a szemlélőt.

A hétnapos utazás izgalmai és a lakás-mizériák beteggé tették a tisztviselők jórészét. Néhányan már vissza is utaztak Beckerekre, ahol a rövid ujvidéki tartózkodásukat nem a legkellemesebb emlékként őrzik.

A legsúlyosabb a nőis tisztviselők helyzete. A butorozott szobák 1000-3000 koronás árai mellett sem hajlandók a „jószi-vü” főbérletük ennek az összegnek megfelelő kényelmet biztosítani a szerencsétlen albérlő számára. Ezért a horribilis összegért is csak akkor látják szivesen a jobb sorsra érdemes „partját” ha az éjfélkor hazaérkezik és reggel eltávozik. A 2000 koronás „ágyrajrás” esete még rendőri szempontból is figyelemre méltó körülmény.

Ilyen pillanatnyilag a postai tisztviselők helyzete. A lakáskérdés megoldása természetesen nem a mi feladatunk. Ha a postaigazgatóság ideérkezése előtt ezt a kérdést nem lehetett kielégítően megoldani, úgy most, amikor a tisztviselők már itt vannak és ennek az akut lakásnyomoruságnak minden nyomoruságát szenvedik, nem lehet várni sokáig annak végleges megoldásával. Radikális intézkedésre van szükség, mert egyik legfontosabb közintézményünkben szolgálatot teljesítő tisztviselőinkről van szó. Vegyünk föl egy lakáskatasztrófát, alapítsák meg, ki, mennyi szobát igényelhet, a többire a rekvirálási jog ismételt életbe léptetésével tegye rá kezét akár a város, akár az államhatalom, amelyre ilyen körülmények között reáruhul az a feladat, hogy tisztviselői számára lakásról gondoskodjék. A kérdés szerencsés és óvatossággal szemlélésének semmi értelme. Ebben a percben egy közhivatal zavaraltalan működéséről van szó, s ezen a ponton

hetett kielégítően megoldani, úgy most, amikor a tisztviselők már itt vannak és ennek az akut lakásnyomoruságnak minden nyomoruságát szenvedik, nem lehet várni sokáig annak végleges megoldásával. Radikális intézkedésre van szükség, mert egyik legfontosabb közintézményünkben szolgálatot teljesítő tisztviselőinkről van szó. Vegyünk föl egy lakáskatasztrófát, alapítsák meg, ki, mennyi szobát igényelhet, a többire a rekvirálási jog ismételt életbe léptetésével tegye rá kezét akár a város, akár az államhatalom, amelyre ilyen körülmények között reáruhul az a feladat, hogy tisztviselői számára lakásról gondoskodjék. A kérdés szerencsés és óvatossággal szemlélésének semmi értelme. Ebben a percben egy közhivatal zavaraltalan működéséről van szó, s ezen a ponton

a város minden lakójának vannak kötelezettségei.

A nem tulságos fényesen fizetett tisztviselő nem lakhat szállodában, nem lakhat péterváradai nyomortanyákon sem, de nem is fizethet 2000 koronát minden hónapban butorozott szobáért. Ha van ilyen szoba (pedig van) ezeket a városnak kedvezményes áron kell a tisztviselők rendelkezésére bocsájtania, akár hozzájárulással, akár a lakbér megmaximálásával. A legtermészetesebb megoldás szövetség, ha pótdósa hozzájárulással, vagy akár az állam tisztviselői telepet létesítene Ujvidéken. Ennek egy éven belül ugyis be kell következnie, de ki fizeti addig a tisztviselők háztartásának deficitjeit és ki fizeti az orvos-ságaikat?

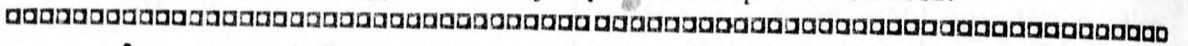

Cseh-orsz gazdasági megegyezés

Prága, jan. 16. (Eredeti távirat) A cseh-orsz tárgyalások gazdasági téren megegyezésre jutottak, most csak a részletek kidolgozása körül folynak még megbeszélések. A politikai tárgyalások még tartanak.

Kereskedői körökben nagy türelmetlenséggel várják a tárgyalások teljes

befejezését, melynek megtörténte után néhány száz kereskedő és iparos azonnal Oroszországba utazik, hogy megteremtse a kereskedelmi összeköttetést a két állam között. Csehország Moszkvában konzulátust állít fel, melynek első feladata a cseh és orosz alatvalók kölcsönös repatriálása lesz.

Az angol Landru

A bournsmouthi rejtély. — Hat áldozatra szánt nő véletlen megmenekülése.

London, jan. 14. (A Délbácska levelezőjétől.) Az angol lapok nap-nap után hasábos tudósításokat közölnek mostanában ezzel a felirással: „A bournsmouthi gyilkosság titka:” A cikkekben beható bűnügyi fejtegetések foglaltatnak az állítólagos tettesről, a bűntényről s a rendőrség nyomozásáról, mely sajnos, nélkülözi a Sherlock Holmes éleslátását és kiünő következtető képességét. A gyilkosnak még nem jöttek nyomára, s e miatt a közönség érdeklődése és izgalma napról-napra fokozódik.

A titokzatos eset a következő:

Egy Wilkins Irén nevű harminc éves londoni leány, aki bár az előkelő társadalmi osztályhoz tartozott, maga kereste meg a kenyerét, a Morningpostban hirdetését tett közzé, melyben mint „háziasszony támasza” ajánlkozik. Erre a leány táviratilag azt a felszólítást kapta, utazzék a legközelebbi vonattal a Bournsmouth-fürdő mellett levő kis állomásra, ahol autóval várják.

A távirat közönséges angol névvel volt aláírva, a hely legközelebbi megnevezése pedig így szólt: Beach House, valószínűleg egy villa neve.

Wilkins Irén visszasürgönyözött, hogy megy. Mialatt azonban lakásáról távozott, hogy az állomásra menjen, a saját távirata visszerkezett azzal, hogy nem volt kézbesíthető. Azon a helyen nem létezik Beach House. Másnap reggel Wilkins Irén holttestét Bournsmouth mellett egy füzes mocsárban találják. Az áldozat koponyája borzalmasan széttúzva. A gyilkos, úgy látszik kemény küzdelem után egy súlyos angol kulccsal a fejére mért ütésekkel sebezte halálra. A mocsárhoz autónyomok vezetnek, ami arra vall, hogy Wilkins Irén autót vitték oda. A fürdőhely mellett kis állomáson látták is, amikor beszállt az autóba, melyen kivül csak a sofőr volt. Ezt az embert tartják tehát a gyilkosának.

A leánynál a táskában 6-7 font sterling volt. Ez eltűnt, de azért inkább azt hiszik, hogy kéjgyilkosság forog fenn. Megállapították, hogy ugyanaz az ember, aki Wilkins Irént elcsalta Londonból és meggyilkolta, kisebb időközben két táviratot menesztett két különböző nőnek, akiket törbe akart ejteni. Helytelen címzés, félreértések, akadályoztatás és más okok miatt azonban mások szerencsére nem estek áldozatául. Egy ápolónő azért nem utazott el; mert a pontos cím hiányzott. Egy másik nő, akit a munkaközvetítő hivataltól küldetett el a tettes, szórakozottságból a megjelölt állomáson túl utazott s mikor kocsin visszatért, már nem kapta meg a megjelölt címet.

Kihallgatások a királynál.

Beograd, jan. 16. (Eredeti távirat.) Őfelsége ma hosszabb kihallgatáson fogadta Pasics Nikola miniszterelnököt, amely alkalommal a miniszterelnök beszámolt a királynak a parlamenti és politikai helyzetéről.

Délután a király szárnysegéde kíséretében hosszabb sétakocsizást tett a fővárosban. Utána pedig Vaszics Milos hadügyminisztert fogadta kihallgatáson.

Habsburg restauráció?

Beograd, jan. 16. (Eredeti távirat.) Itteni politikai körökben nagy feltűnést keltett Bethlen magyar miniszterelnök beszéde a Habsburg restaurációról. Bethlen gróf Albrecht főherceg királyságáról beszélt ez alkalommal. Mérvadó politikusok véleménye szerint Pasics és Benes miniszterelnökök közösen fognak kérdést intézni a budapesti kormányhoz, hogy mennyiben felel meg ez a hír a valóságnak és garanciákat követelnek egy esetleges Habsburg restauráció ellen.

Az albán kérdés.

Genf, jan. 16. (Eredeti távirat.) A népszövetség mai ülésén az albán kérdés tanulmányozására kiküldött bizottság terjesztette elő jelentését. A bizottság jelentése Jugoszláviára nézve nagyon kedvezőtlen, mivel a bizottság a tiranai illetőleg az olasz kormány befolyása alatt készítette jelentését. Az SHS. kormány delegátusának erre vonatkozó panaszára a népszövetség tanácsára egy új bizottságot küld ki Albániába.

A görög kormány válsága.

Szaloniki, jan. 16. (Eredeti távirat.) A görög kormány krízise még mindig tart. Politikai körök véleménye szerint egy katonai kabinet megalakítása mindenestre bukás előtt áll. Mint jövődó miniszterelnököket Lombartost és Teodokis hadügyminisztert emlegetik. Ha az új kormány a parlamentben nem tudna magának többséget biztosítani ezt rövidesen feloszlathatják és új választásokat írnának ki.

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár Részvény-Társaság :: Novi-Sad.

Alaptőke	6 millió korona	
Tartalékok	45 " "	
Betétállomány	40 " "	333

Takarékbetéteket elfogad 6%⁰-os kamatozással azonnali visszafizetés kötelezettsége mellett. Ha a betevő tőkét 3 vagy 6 hónapra lekötö, úgy magasabb kamattételt biztosítunk.

A hadinyereség adó.

Ujvidék, jan. 16. (A Délbácska munkatársától.) A városi tanács a január 16—23-ig terjedő nyolc napon át a városi adóhivatalban (16. ajtószám) közszemlére teszi ki az 1918—21. évekről készített jövedelem és vagyonadó kimutatási lajstromot, továbbá az 1917—19. évről készített hadinyereség adó kiszámítási javaslatát. A javaslatokra vonatkozó észrevételeit 8 nap alatt adhatja be mindenki a városnál, még pedig úgy a saját maga, mint a más javaslatára vonatkozólag. A nyolc nap letelte után pedig az ujvidéki tartományi pénzügyigazgatóságnál. Alábbiakban megkezdjük a hadinyereség adó közlését; az első szám az 1917. évi, a második az 1918. évi, a harmadik pedig az 1919. évi. Az első kerület egy részét ma számunkban közöljük, második részét és a teljes második kerületét pedig holnap.

Adolf Ida	13200	16200	18200
Antonovics Joca	16400	16500	—
Böhm Manó	9800	14000	19000
Boskovics Mavra	—	—	41672
Burmann Sándor	20500	20500	21000
Dornstädter Jakab	5120	30488	32488
Ertl Bálint	11000	11000	32000
özv. Goldstein Berta	6280	6280	—
Ilin Dusan	9864	9864	3160
Zwiebach Adolf	9720	9720	2800
Klein Jenő	—	14650	9908
Csellkovics Vilmos	24749	24749	40784
Pászthy Sándor	23000	47000	61000
özv. Drodzik Istvánné	24309	19091	22154
Fischer Béla	27200	27200	32000
Helleisz Miklós	149988	161538	68700
Szpaity Pánta	9800	7800	3000
dr. Leitner Benő	4733	9721	14174
Lederer Jenő	—	—	77450
Lositz Miklós	35732	35966	32386
Lukovity Velyko	7000	11000	11000
Majer Berta	5320	4800	7800
Fodor Ármin	3500	6500	6000
Martin Róbert	58879	39350	38150
Singer József	50400	50400	118918
Truppel Béla	7388	11348	26960
Popov Milán	10144	7744	8100
Böhm János	2600	5800	3000
Gabel Nándor	11480	11480	8400
Galger Valeria	9800	9800	13000
Glozsanszki Visa	17000	22000	22000
Glossi András	9440	18646	—
Irsai Antal	7980	16725	25070
Weltmann Lipót	332147	324556	122109
Pupics Vilmos	5020	6720	13900
özv. Stein Mórné	7000	7000	6000
Schwarz Vilmos	29000	29000	35000
Bauer Jakab	31609	18508	—
Adamovics Sándor	73925	72952	218884
Araniczki Sándor	—	—	142850
dr. Barta Felix	9480	9480	16400
Balog Dezső	18000	23000	35000
Brittig Márton	—	—	12095
Brittig József	—	—	12095
id. Brittig Márton	90153	56963	57963
Burghard Dánel	11200	15750	24500
id. Jakovlyevics Paja	6600	6600	5000
Keiner Miksa	26000	26000	94325
Kott István	8468	11068	12162
dr. Csillag Károly	15500	—	—
Pesing Dávid	268500	260355	298035
Tausch János	—	—	19000

A magyar politikai helyzet.

— 10.000 korona drágasági pótlékot kapnak a nemzetgyűlési képviselők. —

Budapest, jan. 16. (Eredeti távirat.) A demokratsa klub tegnap este vacsorát adott Ugron Gábor tiszteletére, amelyen több felszólalás hangzott el. A legérdekesebb Szilágyi Lajos beszéde volt, aki beszédében a királykérdéssel foglalkozva többek között a következőket mondta:

— Ha a hatalmi tényezők elérkezettnek fogják látni az időt, hogy a legfontosabb kérdésben is döntsenek, mi tudni fogjuk kötelességünket, s a trianoni király és a köztársaság között választva, „éljen a király” jelszóval lesvavazunk, a — köztársaságra. Méhely Kálmán kijelentette, hogy hűve a köztársaságnak, mert a szabad királyválasztásnak, egyáltalán a királyság visszaállításának akadályai vannak.

Budapest, jan. 16. (Eredeti távirat.) A magyar nemzetgyűlés máától kezdve nyolcórás üléseken fogja tárgyalni az indennitást. Előreláthatólag el fogják fogadni a gazdasági bizottság előterjesztését, amelyben a képviselők fizetésének javítása helyett egyszersmindkorra 10.000 korona drágasági pótlékot indítványoznak. A nemzetgyűlés utasította a gazdasági bizottságot, hogy a jövődi nemzetgyűlés tagjainak tiszteletdíjára vonatkozólag az előmunkálátokat végezze el. Az indennitáshoz Czeglédy Endre szólalt fel, kijelentvén, hogy a kormány gazdasági politikáját nem támogatja, a megállapította, hogy az országban óriási arányokban nő a munkanélküliség.

Budapest, január 16. (Eredeti távirat.) Bethlen miniszterelnök ma kezdi meg tárgyalásait az új választójogi törvényjavaslatról.

Este ugyanezen ügyben ankét volt a belügyminisztériumban, amelyen többek között

A német kormány minden tizedik napon 31 millió aranymárkát fizet

Cannes, jan. 15. (Eredeti távirat.) A legfelsőbb tanács utolsó ülésén **Dubois**, a jóvátételi bizottság elnöke a következő határozatot közölte **Rathenau** miniszterrel a német jóvátételi bizottság elnökével:

A jóvátételi bizottság a német kormánynak az 1922. január és február 15-én esedékes részletekre ideiglenes halasztást ad a következő feltételek mellett:

Az ideiglenes határidő alatt a **német kormány minden tizedik napon harmincegy millió aranymárkát fizet** elfogadott devizákban. Az első fizetés január 18-án esedékes. A német kormány köteles 14 napon belül a német garanciális tervezetet, valamint az 1922. évi készpénzfizetések és tárgyi szolgáltatások tekintetében teljes programot a jóvátételi bizottság elé terjeszteni. Mihelyt a jóvátételi bizottság, vagy a szövetséges kormányok az előbb említett tervezetes fizetési programra vonatkozólag döntöttek, az ideiglenes moratoriumi határidő lejár.

London, jan. 16. (Eredeti távirat.) Lloyd George újságíróknak kijelentette, hogy a genuai konferenciát a legfontosabb összejevetelek egyikének tekinti, amelyet a világ megért és szívesen látna, ha Genuában megteremténék a nemzetek szövetségét vagy paktumát, amely a mostani népszövetségénél tá-

Gróf Andrássy és a királypuccs

Budapest, jan. 16. (Eredeti távirat.) A nemzetgyűlés ma ülésén Andrássy megindokolta a királypuccs alkalmával tanúsított magatartását. A beszéd közben gyakran viharos jelezetek fordultak elő, melyek miatt az ülést fel is kellett függeszteni. Ellentétbe Bethlen miniszterelnökkel akkor került, — mondta Andrássy — amikor a miniszterelnök rálovított a királyra. (Andrássy e szavára Gaál közbeszólt: A törvény megtartása a fő! Rakovszki a közbeszólásra megjegyzi: Hát az törvény, hogy a királyra löjjenek! Gaál: A törvény ellen a király sem léphet fel! Erre vihar támad, melybe beleszólt Rakovszky hangja: Ahol nincs király, ott nincs is törvény!) A vihar lecsillapultával Andrássy folytatja beszédét: Annak idején a kormányzóval és a miniszterelnökkel a lényegben egyetértettek, mert mindhároman legitímisták voltak. (Gaál erre ismét közbeszólt: Aki fegyveresen jön az ország ellen, legitímista alapon áll? Friedrich: Megölni a királyt szabad? Gaál Friedrichhez: Itt a

részt vettek Bethlen, Klebelsberg, Nagyatádi Szabó és Gaál Gaszton is. A politikusok az ankétról nem nyilatkoztak, csupán Bethlen jelentette ki, hogy szeretné, ha a javaslatból még febr. 16. előtt törvény lenne.

Budapest, jan. 16. (Eredeti távirat.) A M. T. I. angol hivatalos helyen szerzett értesülése szerint légből kapott valótlanosság Rassay Károly képviselőnek azon állítása, hogy a miniszterelnök az októberi események alkalmával Hohler budapesti angol követ védelme alá helyezte magát.

Budapest, január 16. (Eredeti távirat.) Rakovszky és Tassler képviselők újságíróknak kijelentették, nem igaz, hogy ők beléptek a Friedrich pártba. Ez ügyben ugyan voltak és vannak is tárgyalások, de ezek még befejezetlenek és ezért a belépés nyilvánosságra hozatala még időelőtti.

gabb lesz. Kijelentette, hogy a tervezett angol—francia paktum semmi szín alatt sem tekinthető a versaillesi szerződés megváltoztatásának.

Páris, jan. 16. (Eredeti távirat.) Lloyd George szombaton délután 2 órakor érkezett Párisba. A pályaudvaron Briand várta. Rövid ideig beszélgettek egymással, majd Lloyd George az angol követségre hajtatott, ahol Poincaréval találkozott.

A „Liberté” szerint Lloyd George még ma elutazik, a tanácskozás tehát nem vezetett eredményre. Erre vall a kiadott hivatalos kommuniké is, mely szerint a találkozás igen szívélyes formák között ment végbe és tisztára személyes jellegű volt. Mindkét államférfiú azon felfogását hangoztatta, hogy Angliának és Franciországnak folytatnia kell a szolidaritás politikáját. A Cannesban tárgyalt problémákról a kommuniké nem emlékszik meg.

Róma, jan. 16. (Eredeti távirat.) Az olasz lapok nagy nyugtalansággal figyelik a Párisból érkező híreket. A „Giornale d'Italia” úgy véli, hogy a Poincaré-kormány állásfoglalása következtében válság előtt, sőt **talán az egész antant bukása előtt állunk. Az a „splendid isolation” melybe Franciaország most indul Olaszország Angliához való szoros közeledést vonhatja maga után.**

Lánchídi legitimizmus!) Andrássy folytatja: Bethlen szorgalmazta, hogy a király mondjon le a trónról a fia javára. Meggyőződése, ha a nemzet és a király akarata egyesül, nem alázhatták volna meg a nemzetet. Immlens veszedelem nem fenyegette az országot, mert az ultimátum csak a királyügy lezajlása után lett átadva. Ezért a királyt nem engedhették egyedül Budapestre. Élete nem volt biztonságban a tatal kastélyban sem. A detronizálás a forradalom megkoronázása. (Az elnök említett Andrássyt figyelmezteti, hogy a nemzet szuverén képviselője a nemzetgyűlés ezért törvénynek érvényességét kétségbe vonni nem szabad.)

Ratifikálták az ir—angol szövetséget

Dublin, jan. 16. (Eredeti távirat.) Írország parlamentje ma egyhangulag ratifikálta az angol—ir szerződést. De Valera hívei nem voltak jelen. Collins vezetésével nyolctagu ideiglenes kormányt alakítottak. Griffith lesz a Dail Eireann elnöke.

HIREK.

— A főispán Beogradban Szlepcsevics Milán főispán, dr. Tapavica György városi tanácsnok kíséretében vasárnap este Beogradba utazott.

— **Uj bankjegyek.** Beogradból jelentik: A Nemzeti Bank megkezdte az 5 dináros bankjegyek bevonását. Az Amerikában megrendelt 10 dináros bankjegyeket rögtön megérkezésük után forgalomba bocsátják, amikor is a régi kindásu (szerbiai) és most forgalomban levő 10 dinárosokat kivonják a forgalomból.

— **Drágul a vasut Ausztriában.** Bécsből jelentik: Ausztriában február 1-én lement megdrágul a vasuti díjszabás: a személyvitel díjat 300 százalékkal emelik, kocsiemre és vonatra való tekintet nélkül. Az utipodgvasz díjat az eddigi négyeszeresére emelik. A teherárak viteldíját 150, a szénét pedig 212 százalékkal emelik fel. Az eddig kedvezményt élvező élelmiszer és közszükségleti cikkek u. m. sör, zsir, cukor, hús, gabona, liszt, fűzelék és hagyma tarifáját is 500 százalékkal emelik.

— **A III. internacionálé hivei és sajtója.** Prágából jelentik: A „Rude Pravo“ szerinti a III. internacionálénak ezidőszakra 2800.645 szervezeti tagja van a világon. Napilapjuk 646, egyéb lapjuk 351 van Csehszlovákiában 360.000 tag, 7 napilap, 46 más lap. Franciaországban 130.000 tag, 3 napilap és 20 más lap. Németországban 360.000 tag, 33 napilap és 9 más lap. Oroszországban 550.000 tag, 500 napilap és 60 egyéb lapja van. A kommunista ifjúsági egyesületek tagjainak száma 800.000 és van 50 újságjuk.

— **Clemenceau lapja.** Budapestről táviratozzák: Párisi jelentés szerint a Clemenceau által alapított „Echo National“ című lap első száma hétfőn megjelent. Az öreg „tigris“ tehát újra vadászatra indul kedves zsákmányáért, a hatalomért.

— **Vilmos mint aranysiber.** Kurt Henning ír „Hohenzollern“ cím alatt könyvet írt, amelyben egvények közt kimutatja, hogy Vilmos császár milyen módon vitt ki Németországból hetvenmillió aranymárkát. Hozzáteszi még, hogy a porosz kormány azon van, hogy százmillió aranymárkáért vásárolják meg Vilmos császár poroszországi vagyonát.

— **A Napkelet** január 15-iki száma szokatlanul érdekes tartalommal jelent meg. Anatole France titkára Kémeri Sándor érdekes közleményt írt a Nobeldíjas regényíró olaszországi tartózkodásáról. Ormos Ede magyar aktuálisták kapcsán mutat rá a visszajáró történelmi tanulságokra. Kemény Gábor szeszélcős tanulmányt írt Rousseau szerelméről, Velsz Sándor a szidokérdés aktualitását fejtegeti. Négy város a képzőművészeti kiállításának kritikáit méltatására is kiterjeszkedik a „Napkelet“ és számos más időszerű témára, melyek különösképpen foglalkoztatják a közvéleményt. Novellával Nyirő József, Sipos Domokos, Molter Károly és még többen szerepelnek. Érdekes cikket lehet olvasni Georg Keyserrel, Németország egyik legfigyelemreméltóbb tehetségéről, akinek arcképe is közli a „Napkelet“. Számos verse, figyelőrovat teszi a számot ülvössé. Kapható mindenütt.

— **Lemondott az indiai alkirály.** Berlinből jelentik a Délbácskának: Lord Reading, India alkirálya és Montague indiai államtitkár a walesi herceg elleni zavargások miatt lemondottak.

— **Királysértésért hat hónap.** Augusztus 18-án Ujverbász községben még nem tudta mindenki Péter király halálát. Sréder Péter azonban már olvasta az újságokban és amikor a szomszédai azt kérdezték tőle: mi újság a faluban? azt felelte: megölgött a Petár király. Srédert a csendőrség letartóztatta és beszállította az újvidéki ügyészség fogházába, ahol előzetes letartóztatásba helyezték. A törvényszék hétfőn foglalkozott Sréder ügyével. Vádlott tagadta a terhére rótt cselekményt és azt állítja, hogy csak azt mondta: meghalt a király de ezt többé nem teszi. A tanak azonban eskü alatt vallották, hogy Sréder tényleg használta az inkriminált kifejezést. A bíróság ennek alapján hat hónapi börtönrre ítélte, de a vizsgálati fogságból négy hónapot beszámítottak. Ügyész és vádlott az ítéletben megnyugodtak.

Negyven új határállomást kell megnyitnia Magyarországnak

Az utódállamok vasuti problémái. — A határállomások, a csatlakozások, Portorose megvalósítása.

Ujvidék, jan. 16. Ez év január elsejével nagyjelentőségű változás történt az utódállamok gazdasági életében. A portorosei határozatok értelmében ugyanis ettől a naptól kezdve az egyes utódállamokban lévő vasuti kocsik már átmennek az egyes államok határain és megszüntetik a forgalom eddigi sok nehézségét és elzárkózottságát. A kocsik tulajdonjoga még eldöntetlen, de a kocsik szabadon mozognak és a döntésig annak az államnak a tulajdonai tekintetnek, melynek nevére hordják magán. Ha az első napokon még nem is lesz teljes mértékben észrevehető, ez annak a technikai körülménynek is tulajdonítható, hogy az egyes országok kocsiparkjainak a megfelelő új jelzéssel való átfestése még nem fejeződött be. Ez a rendezés még sokkal közelebből és észrevehetőbben érdekli az utazó közönséget, mely eddig sokat szenvedett a határátlépő állomásokon a csatlakozások várásában.

A portorosei konferencián képviselt utódállamok vasuti egyezményt is kötöttek egymással. Ennek értelmében az utódállamok tartoznak az összes forgalomban volt, vagy új határállomásokot megnyitni és üzembe helyezni. **Ez az egyezmény különösen nagy feladatot ró Magyarországra, melynek az új határállomások felállítását kell megvalósítani.**

A jugoszláv—magyar határkiigazítás

Genf, január 16. (Eredeti távirat.) A jugoszláv határmegállapító bizottság a magyar határt Alsólendvánál vontta meg. A bizottság jelentései és a Millerand-féle kísérőlevél értelmében a magyar kormány a népszövetségi tanácshoz fordult és j-gyzékben kérte közbenjárását. A nagyköveti tanács időközben meg-

Ausztria már csaknem összes határállomásait megnyitotta. Ausztriának Csehszlovákia felé 8, Jugoszlávia felé 5, Itália felé 3 határállomást kellett forgalombahelyezni.

Másként áll a dolog a vasuti csatlakozások dolgában. Itt még a régi helyzethez képest nagy a visszaesés. A menetrendek még a szomszéd államok forgalmára való tekintet nélkül állítanak össze, sőt a már létrejött megállapodásokat sem sikerült mind megvalósítani. Így Ausztria még 1920. februárban kötött a csatlakozásokra vonatkozó megegyezést Csehszlovákiával, de a megegyezéseket nem sikerült máig sem az összes vonalakon megvalósítani. Jugoszláviával 1921. februárjában Klagenfurtban kötött erre vonatkozólag Ausztria egyezséget, de ez sem volt idáig megvalósítható. Portoroseval az engesztelékenység szelleme kötöztött az utódállamok közé és ez a kölcsönös lojalitásnak a továbbfejlesztését fogja maga után vonni.

Ugyancsak hátra van a vám és utlevélvizsgálat megkönnyítésére vonatkozó egyezmények megvalósítása. Ebben a tekintetben Portorose nem hozott megkönnyítést.

Ezért fog összeülni ma január 16-án az utódállamok külön utlevélkonferenciája Grácban.

— **A párisi Molière ünnepély.** Párisból jelentik: Millerand elnök részvételével tegnapi Molière ünnepélyen. Ulána a megjelentek tisztelére teát adott.

— **Megjelent a „Szocializmus“.** Budapestről közlik: Több mint három évi szünetelés után újra megjelent a magyar szocialdemokrata munkásmozgalom tudományos folyóirata, a „Szocializmus“. Az egykor Garami Ernő és Kunfi Zsigmond szerkesztésében megjelent és Vanczák János és Várnai Dániel szerkesztik.

— **Oroszországba induló magyar cse-refogyok.** Az Oroszországban mindeztideig fogvatartott tuszokért kiszolgáltatandó kommunista listát ma végleg összeállították. A jegyzékben 415 név szerepel. Közöttük vannak: a Szamuely család életbenmaradt tagjai, Szamuely apja, Szamuely György és István, Biermann István, Budapest diktátora, Berzeviczy Gizella, aki a tárgyaláson is kommunistának vallotta magát. Berzeviczy Gizella sokáig volt az aradi felsőbb leányiskola tanárnője. Kimennek még a volt „Vörös Újság“ munkatársai, köztük Magyar Lajos, Róbert Oszkár, Kéri Pál, Czöbel Ernő, a kommunia bécsi követe, Fonyó Sári és Timár Szeréna agitátornők, szovjettagok, Híkade Ádám, az ötszáztagú direktórium vezére, Jancsik Ferenc, a vörösörszég főparancsnoka, a proletárdiktatúrában szerepelt katonatisztek, bírák, Somló Dezső lakásdirektor, Surek Lajos, aki „burzsujohtestekből“ hullahegyeket akart építeni, Korvin-Klein Ottó felesége, azonkívül a kommunia valamennyi szereplő egyénisége, valamint a súlyosabban elítélt kommunisták.

— **A föld elnyelt egy várost.** Berlinből jelentik: A „Berliner Tageblatt“ táviratot közöl Rómából, mely szerint a Messina melletti San Fratello helyiséget az utóbbi nagy esőzések következtében alámosott föld a szoros értelmében elnyelte. A katedrális és a város összes háza teljesen eltűntek a föld színéről. Az

áldozatok száma ismeretlen. San Fratello Miletta kerületben az 1840 méter magas Monte Serli északi lejtőjén fekszik a Messina-palermói vasuti vonalon. San Fratello ósregi város, alapítása a longobard uralom idejére esik I. Roger király uralkodása alatt. Lakosai, akik annak idején lombard telepesek voltak, még manapság is különös dialektusban beszéltek. A város lakosainak száma 10 ezer volt. Közéleben fekszik San Teodoro bariang, mely híres fosszil csontleleteiről és egy antik város romjairól.

— **A Mármarosvidék (Kárpátho-Russija) lakossága az utolsó népszámlálás szerint így alakult: 320.648 rutén, 102.998 magyar, 82.324 zsidó, 53.515 orosz, 19.289 csehszlovák, 13.816 román és 1211 más nemzetiségű. Összesen 604.522 lakos. Százalékokban ez az arány a következő: 53 százalék rutén, 17 százalék magyar, 13,8 százalék zsidó, 8,8 százalék orosz, 3,2 százalék csehszlovák, 2,3 százalék román és 1,8 százalék német.**

— **A kolozsvári magyar pártalakulás nagygyűlése.** A kolozsvári magyar polgárság politikai pártszervezésének előkészítő munkálatai vasárnap délelőtt imponáns nagygyűlés keretében fejeződtek be. Vasárnap délelőtt fél-tizenegy óraker alakitották meg az Erdélyi Néppárt kolozsvári szervezetét a városi vígadó (redut) nagytermében. A nagygyűlésen központi kerületi vezetőségeket választottak és jelentős politikai eseményként programbeszédet hangzottak el. Ez az első politikai népgyűlés a kolozsvári magyar polgárságnak azóta, hogy a történelmi döntés új állam határai közé utala Erdély népét. A demokrácia jegyében indult mozgalom élén Kecskeméthy István dr. volt országgyűlési képviselő áll.

— **Chat Noir Hotel Sloboda.** A legnagyobb elragadtatással beszélnék városzerte a nagy világvárosi műsoráról, sőt naponta este az előadáson 25—30 környékbeli uri emberrel is találkozunk.

— Az SHS államvasutak jövedelme a legújabb költségvetési törvénytervezet szerint így alakul: a szarajevói igazgatóság 74, a zagrebi 316 és a szabadkai 134 millió dinár.

— A bécsi tavaszi mintavásárt az idén március 19–25. között tartják meg. Az idén a vásár lényegesen bővülni fog, amennyiben a kiállítási területet is megnagyobbítják, úgy hogy 37 ipari szakma fogja magát képviselni a kiállításon.

— Régi levelezőlapokat használni tilos. Az újvidéki postai igazgatóság 35320/921. számú rendelete értelmében, régi magyar kiadású levelezőlapokat levelezésre még akkor sem szabad használni, ha a teljes portódíjat bélyegekben ráragasztják. Ily régi kibocsátású levelezőlapokat a pósta nem továbbít.

— Műkedvelő előadás Temerinben. Temerin jöhrü, régi műkedvelő gárdája, új rendkívül tehetséges erővel felújított múlt szombaton nagy sikerrel mutatta be „Turi Marcstát”. Az előadás végig a legnagyobb érdeklődés és tetszés nyilvánítás mellett folyt le, most nem a megszokotti műkedvelő előadásról volt szó, amelyen a szereplők minden szépségük nélkül ledarálják színpadukat. Nem, ez egy művészi követelményeknek teljesen megfelelő, egészen átértelt és a legszebb formában kifejezett előadás volt. Mintha minden szereplő ott rejtegette volna addig lelkében a megformált, s a régi jó világból emlékként bennünk maradt alakoknak szépségét, duhajságát, vagy félszegségét, s most amikor minden feledésbe megy, amikor az életünk belső élet lesz idestova, most amikor egy vállalkozó, erős kezű és ügyes rendező megkereste mindenkiéket a formát, amelyben kifejezhetik a bennük rejtőző igaz ént, akkor a színpad nem színpad volt nekik, amelyen a lámpaláz máskor kiszáritotta torkukat, hanem a régi napsütéses róna. Napsütéses róna, amelyen szállt a mélabus népdal, szembe kacagott a nappal a vidám terefere, s fáradhatatlannal küzdött, izadt az örök szorgalom... A szereplők közül a bíró urat formáló Bracitli Károly volt az egyik legjobb alakító, aki a nép ajkáról ellesett és nagyszerűen visszaadott apáskodó beszéd modorával aratott sikert. Schmidt József (tanító) a részeges, mindenben kanál Kasznárék kocsisát szelhetta meg éiethűen. Mókával agyon kacagatta a közönséget. A dalszámokban Bakos Gyurka és neje iskolázott hangjukkal tünnek ki. A zenét, amelyet a TTC zenekara szolgáltatott, Buzás bácsi dirigálta. Előtte is, valamint a rendező (Kis Miska) előtt is meg kell hajtánunk a pálmát. Előadás után reggelig tánc volt. Az egész est annyira sikerült, hogy közelhatározás szerint a fáradalmak kipihenése után, talán már a következő vasárnap meg fogják ismételni.

— Ujra terjed a spanyoljárvány. Berlinből jelentik: A spanyoljárvány egész Európában terjed és féltő, hogy rövidesen eléri az 1918-iki veszedelmes mértéket.

— A budapesti gyors áttörte a bécsi pályaudvar homlokzatát. Bécsi tudósítónk jelenti: Az Ostbahnhofra berobogó budapesti gyorsnak a fékje hirtelen elromlott, minek következtében a gyors a pályaudvaron megállni nem tudott hanem a mozdony áttörte az ütköző bakot s beuzta a pályaudvar üvegéből való homlokzatát. Csak az utolsó pillanatban sikerült mégis megállítani a vonatot, amivel óriási szerencsétlenségnek vették elejét, mert az utasokkal zsúfoltság telítettségű vonat lezuhant volna a pályaudvar magas csarnokából az Ostbahnhof előtti terre.

— Műkedvelői színelőadás 1922. évi január hó 21-én, szombaton este 8 órakor a Sziboda vígadó nagytermében a novisadi ref. ifjuság műkedvelői előadást rendez. Színpad kerületi „Fehő Klári” népszínmű 3 felvonásos. Írta

Rátkay László. Az előadásra jegyek már elővételben Ábrahám János könyvkereskedésében Kralja Alexandra (Kossuth Lajos) u. 39. alatt kaphatók. Zenét a NAK zenekara szolgáltatja. Színpad a szereplők névjegyzékével az előadás estéjén a pénztárnál kapható. Előadás után tánc reggel 4 óráig.

— Hóúvás. Vasárnap éjjel valóságos hóra tombolt városunkban. Az ország különböző területeiről, de Európa minden részéből is nagy hóúvásokról érkeznek jelentések.

— Zita Zürichben. A Délbácskának táviratozzák: Zita excsásznő ma ideérkezett. Szilguru őrzéséről gondoskodtak. Zita a leg-határozottabban megcáfolta azt a hírt, mintha Károly őt a magyar régensség jogával ruházta volna fel.

Miért lett öngyilkos Románia római attaséja?

Riport a Monitorul Officiálból.

Kolozsvár, jan. 16. A román hivatalos lap, a „Monitor Oficial” január 5-i számának rideg közgazgatási rendelkezései között egy megdöbbentő elevenségű riport foglalt helyet. Oromulu volt kereskedelemügyi miniszternek Ferdinánd királyhoz intézett levele ez, melyben elmondja, hogy miért lett öngyilkos Románia római katonai attaséja, Cesareacu ezredes, s miért kellett állásából Sillescu kereskedelmi attasét elcsapni.

A levél szerint Sillescu attasé társas viszonyba lépett egy Kirscher nevű olasz céggel és az általi megrendeléseket — természetesen jóval magasabb egység árba, mint a beérkezett ajánlatok, amelyeket elűntetett, — ennek a cégnek a kezére játszotta.

Másik bűne az attasénak az volt, hogy a Romániában egyenruhát vásárló román katonai bizottságot arra akarta rábíni, hogy egyik üzletfelével kössék meg az üzletet és ezért két millió lírát ajánlott fel Cesareacu ezredesnek és négy milliót Babi Diamandescunak, akiknek Bukarestben kellett volna az ügyet „elintézni”.

Lahovári olasz meghatalmazott miniszter vezetésével Romában folytatták a bünygyi vizsgálatot, amely ezeket a bűnöket megállapította. Cesareacu ezredes öngyilkos lett és mappájában megtalálták azokat az önvallomásokat, melyeket valóságilag halálát megelőzően néhány perccel vezetett papírra.

Oromulu volt kereskedelemügyi miniszter ehhez a szomorú esethez súlyos kommentárokat írt és megállapítja, hogy egyes tisztviselők lelkiismeretlenségükkel és mohó pénzvággyal megdrágítják az életet és tönkre teszik az állam tekintélyét. A különös dokumentum nagy feltűnést keltett.

Hogy élnek a régi osztrák császári nagyságok?

Hussarek, az utolsóelőtti osztrák miniszterelnök, a Bund der Altösterreicherben vezető állást foglalt el. Elődje Seidl, ismeri bankdirektor, Spitzmüller az Osztrák-Magyar Bank kormányzója lett. Burián külügyminiszter teljesen visszavonultan él Bécsben és emlékiratait rendezgeti. Czernia aktív politikus és egyetlen képviselője a Bécsre szorított Bürgerliche Arbeitspartei nek. Beck volt miniszterelnök, a takarékosági komisszió elnöke, Dumba dr., a volt monarchia jólismert washingtoni nagykövete, elnöke az Österr. Friedengesellschaftnak. Redlich, az utolsó pénzügyminiszter, elnöke az Österreicherische Union für Demokratische Kontrollen-nek, Seipel dr. a keresztény-szocialista-párt vezetője.

A régi császári udvartartás ismertebb alakjai közül Montecucoli, Kerzl dr., Paar meghaltak. És a régebbi szertartásmester, Nepalek, az Anker-biztosítótársaság ügynöke lett. Bar-dolf, az udvarnagyi hivatal ismert főembere, bírósági joggyakornok, Schiesel kabinetfőnök visszavonultan él Bécsben és épen úgy, mint kollégája, Polzer-Hoditz volt igazságügyminiszter, aki Ausztriában a halálbüntetést eltörölte, emlékiratait írja. Margutti is, aki Ferenc Józsefnek évek hosszú során át kabinetfőnöke volt, megírta emlékiratait, amelyeket nyilvánosságra is hozott.

Dankl vezérezedes Innsbruckban tölti napjait, ahol a legitimista körök vezérének ismerik. Egyike a kevesek közül, aki volt katona léte nyilvános politikai szerepet vállalt. Kraus tábornok, a nagynémet eszme harcosa, aki szívesen lélekkel küzd a Habsburgok ellen, a Hohenzollernek érdekében. A volt diplomaták közül Hohenlohe gróf Ausztriában Cernin test vére pedig Csehországban tölti napjait. Tarnowsky gróf lengyel alattvaló.

10 képviselő belépett a Friedrich-pártba.

Budapest, jan. 16. (Eredeti távirat.) A Friedrich-párt tegnapi értekezletén felvette a „keresztény nemzeti földműves — és polgári-párt” nevet. Egy Friedrich Istvánhoz intézett levélben *Lingauer Albin, Ferdinánd Gyula Tassler Béla, gróf Sigray Antal, Windischgrätz Lajos herceg, Huszár Elemér, Benicky Ödön, Somogyi István, Rakovszky István és örgróf Pallavicini György* nemzetgyűlési képviselők bejelentették a pártba való belépésüket.

Osztrák kormánykrízis a lanai egyezmény miatt

Bécs, jan. 16. (Eredeti távirat.) A nagynémet néppárt országos végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a lanai egyezményt nem fogadja el. A pártot a kormányban képviselő dr. Weber belügyminiszter utasítást kapott, vonja le a párthatározat következményeit. A keresztényszocialisták és nagynémetek koalíciójában a határozat következtében beállott szakadás esetleg az egész Schober kormány lemondására vezethet.

Berlin, jan. 16. (Eredeti távirat.) Itteni politikai körökben nagyon elégedetlenek az ausztriai nagynémet párt ellenséges magatartásával a lanai egyezményrel kapcsolatban. Lapok véleménye szerint Ausztriának feltétlenül szláv barát politikát kell folytatnia mert csak így biztosíthatja létét.

Tőzsde

Beograd, jan. 16. Dollár 7050, osztrák korona 140. Devizák. London 306, Newyork 7190, Prága 122, Berlin 3975, Bécs 156.

Budapest, jan. 16. (Zúrlat.) Napoleon d'or 2530, font 2685, dollár 664, frank 54, lengyel marka 23, marka 367, lira 2890, osztrák korona 1025, rubel 71, lei 505, sokol 1190, svájci frank 126, dinár 930 Devizák: London 2780, Newyork 665, Berlin 355, Milánó 29, Páris 5375, Prága 1095, Zürich 127, Bécs 975, Zagreb 23250

Jön a világhírű
CARPENTIER—DEMSEY
boxmatch az APOLLO-ba.

Zürich, jan. 16. (Nyitás). Berlin 285, Newyork 515, Milánó 2275, Prága 855, Budapest 8250, Zagreb 185, Varsó 18, Bécs 17, helyezett osztrák korona 09.

Az újvidéki terménytőzsde hivatalos jegyzései 1922. január 16. án. 78 kg-os bacskaibuzza (Ujvidék) 1500—1520, 79 kg-os szerémbuzza (Ruma) 1500—1510, rozs Beograd paritás 1160, 66 kg-os bacskaibúza 1120—1140, 64—65 kg-os árpa 1090—1100, bacskaibuzza 1000, szerémbuzza 1000—1003, bacskaibuzza tengeri 1200, bacskaibuzza új tengeri (Ujvidék) 1125—1130, bánáti új tengeri (V.-Becskek) 1095—1105, bánáti új tengeri (Juna állomás) 1120, bacskaibuzza új tengeri (március-április) 1150, bánáti új tengeri (Bega-csatorna) 1110, bánáti tengeri (pr. Becskek) 1130, bacskaibuzza nullásliszt 2000, főzöliszt 1900, kenyérliszt 1720—1740, takarmányliszt 1000, kukorica 1300, 7-ca liszt 1600, 7¹/₂-es liszt 1500, bacskaibuzza zsák nélkül 720, korpá zsákkal (Ujvidék) 750—760, szlavoniai korpá 740, szerémbuzza korpá 740, új bacskaibuzza fehér bab 1140, öreg fehér bab 1040, sertészsír 7000—7200, savanyu káposzta (Ujvidék) 840 *Irányzat szilárd.*

SZINHÁZ—MOZI.

Kedden Shakespeare: „Hamlet“. Vladimir Első vendégfellépése.

Szerdán Gogol: „Revizor“ Vladimir Első második vendégfellépése.

A megfagyott gyermek. Az Erzsébetben kerül felújításra holnap Eötvös nagyszerű drámája. Az a nagysiker, amelyet a darab az Apollóban ért el készítette arra az igazgatóságot, hogy repitire hozza.

Dr. Rigó klasszikus dalestélye. Dr. Rigó Sándor csütörtökön este félkilenc órai kezdettel fogja megtartani klasszikus dalestélyét a Sokolova Trandall nagytermében. A zongoránál Neidov a beogradi opera neves karmestere fog ülni. A műsor Schubert, Schumann, Brahms, H. Wolf, R. Strauss, Rossini és Verdi válogatott műveiből áll, úgy hogy a zeneértő és laikus közönséget egyaránt kielégíti. Jegyek elővételben Ogyanovicznál.

SPORT.

Vezető: Nemes Károly

Amnesztia a KAC-nak. A M. L. Sz. tanácsulése ma foglalkozott a KAC ügyében hozott fegyelmi bizottsági indítványai és éjfélig tartó, viharos lefolyású ülés után kimondotta (21 szóval 2 ellen), hogy a KAC-nak amnesztiát ad. A gyűlés hozzájárult azon indítványhoz, hogy a KAC február hónapban közgyűlést tartott összehívni, amelyen új vezetőséget választ, de ebbe a régiek közül nem kerülhet be senki. Amennyiben erre a KAC nem volna hajlandó, automatice megszűnik a M. L. Sz. tagja lenni és csapatait törlik a bajnoki listából.

Ausztria—Olaszország 3:3. Vasárnap mérkőzött a két ország válogatott csapata Milánóban. A mérkőzésen több mint 20.000 ember jött meg, amely feltűnő lelkesen ünnepelte az osztrák csapatot.

A zágrábi sportélet nívójáról és liketű életéről tanuskodik az a tény, hogy ott majdnem minden csapat megkezdte már a tavaszi szezont. A rendkívül okosan irányított S. C. Gradjanski, — hála vállalkozó szellemű vezetőinek — a szezont megnyitóra nem kisebb ellenfelet kötött le, mint a bécsi első osztályú i. Wiennát. Sőt, a második mérkőzését — tegnap előtt — szintén egy első osztályú bécsi csapattal, az Ostmarkkal tartja. Ugyancsak az ő jóvoltából kapott a HASK illetve az „Illiria” is szezonnnyi óra ilyen ellenfeleket.

Szentiványi Rezső a NAK kiváló játékosa és birkozója betegségeit teljesen kihevervén ismét megkezdte birkozó tevékenységét és az első este elárulta munkája, hogy semmit sem veszített kiváló képességeiből a hosszú kényszerpihenő alatt.

Bomlás a SANDban. A belső viszálykodások és személyi törekvések, melyek már annyi jobb sorsra érdemes egyesület karrierjét törte derékban, most legújabbán a fenti neves egyesületet emésztli. Ha a hírek megfelelnek a valóságnak, a „krach” már be is következett. Az egyesület tagjai és játékosai két pártra szakadtak, állítólag az erősebb párt, már meg is váit a SANDból és „Omladina” néven új egyesületet alakítottak. — Egy szomorú de már régen vajdó kérdés tisztázódott tehát. Hogy melyik pártnak lesz több haszna a kenyérből majd elvállik a tavasszal. Mi már több ilyen esetet látunk a múltban, de a tapasztalat azt marta, hogy a sport minden alkalommal csak veszteségeket könyvelhet el a hasonló eseteknél. — Mi szívesebben látnánk a régi SANDdot amilyen az Benes Idején volt.

A novisadi egyesületek a tavaszi szezont mint jó forrásból ért sültnék a következő összeállításokban foglalás kezdeni.

O.S.K.V.: Nyirő, —Kratz, Drach, —Miskoici, Schwemm, Kocsi, —Molnár, Dudás, Vitasek, Sevlcs, Száraz. Tartalékok: Ecet, Létics, Ogyanovic.

NAK: Nemes, —Gáspár, Alexi, —Satika, Ruzsics, Schmidt, —Bertók, Német, Gutsohn, Lerch, Schäffer. Tart.: Bischoff, Róka.

J. Makkabi: Stern, —Óvári, Kovácsévó, —Krausz, Weisz, Fekete, —Weisz, Haraszi, Jakobovics, Benzé, Morgi. Tart.: Hajós, Jackó, Krausz II.

Held Misi is Budapestre távozott Subotícáról és állítólag az F.T.C.-ben játszik a tavaszra. A volt U.T.K. egykori fedezet sora Peics—Guttman—Held még megeshet, hogy a magyar válogatásban találkozzak.

Felkészítő szerkesztő: Dr. Szentiványi Rezső.
Kiadóhely: Fővárosi Könyvtár és Kiadó.

CHAT NOIR :: HOTEL SLOBODA

Világvárosi műsorát teljesen új változással és új számokkal kezd meg. **Leopoldi** még itt soha nem látott művészetével bálulába ejti a közönséget. **Walden** humorista állandó tampa és nevetés. **Morav** a legújabb táncával minden emberi képzeletet felülmul, **Johnson** a

komikus STEPP-táncával

stb. stb. elsőrangú művészek. 2240-2-4

Január hó 15-től
teljesen új műsor
az Amerikai Barban

Nézzé meg

az „AMERICAN BAR” januári műsorát!

A szezont legsikerültebb slágere: 4 Faldó, a kontinens legjobb ugródeszka akrobatái, Ruth Rec klasszikus táncosnő, Rita Costa spanyol táncosnő, Eugén Pártos saját szerzeményeivel, Bella Zezé szubrette, Max Hofer, a rögtönző humorista, Jules u. Juliette, akrobatikus táncduett, The Orig. Dancig u. Dolls, groteskes mondain kettős, Elly Gil táncosnő, Orig. Tamara légtornász a trapézén, 2 Frank, a Xylophon mestere, Elisa & Edmond, Szerlem a konyhában. Donszki Kozaci orosz ének- és táncgyűjtő. 1749 9-15

Kezdeté este 9¹/₂ órakor.

VALÓDI PATERNO NARANCS

érkezett:

Böhm Armin Novisad

Safarikova-u. 1. — Telefon 226
Sürgőnycim: Hermes. 2207-3-6

IRODISTA

szerb-horvát nyelvben jártas, lehetőleg gyorsíró, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok kéretnek

Wertheim Dezső Ügynök és bizományüzlet

Regent Alexandrova ul. 39. 2246

APOLLO
MOZGÓ

JANUÁR
17

A tenger hullámai-
ból megmentve.

Dráma 6 felvonásban.

Eladó ház. Darányi-telep 71. szám alatt. — Szabad kézből. 4-5 Téglapítés. — NAGY JÁNOS.

Szatócsüzet

lakással együtt eladó. Thökölyi-u. 25

Gyertyaöntő munkások állandó munkára felvételnek. Jelentkezni lehet: GOMBOS LÁJOS Sombor, Wilson trg. Hus-plac.

Vizsgázott fűtőt keres

a Novisadi Szappangyár. 2241

Minden varrónőnek és nőiszabónak

saját érdeke, hogy a legmodernebb szabászatot olcsón megtanulja (esetleg saját lakásán is.) Tanítja:

Hajzer Jenő :: Magyar-utca 78.

Elköltözés miatt

1 szoba és konyha butor eladó. Vevő a lakást is átveheti. — Cim a kiadóhivatalban. 2244